

ombudsman

veřejný ochránce práv

Vážený pan	
Mgr. Viktor Najmon	
generální ředitel	
Úřadu práce České republiky – generální ředitelství	
Dobrovského 1278/25	
170 00 Praha 7-Holešovice	
Vaše značka	UPCR-2022/66695-20001001/1
Sp. zn.	14851/2022/VOP/EHŠ
Č. j.	KVOP-61733/2022
Datum	14. prosince 2022

Vážený pane generální řediteli,

informuji Vás, že jsem uzavřel šetření krajských poboček Úřadu práce ČR, které jsem zahájil z vlastní iniciativy podle ustanovení § 9 písm. d) zákona o veřejném ochránci práv.¹ Cílem šetření bylo ověřit stávající praxi úřadů práce při poskytování příspěvků na aktivní politiku zaměstnanosti, o které požádali uchazeči o zaměstnání s exekucí nařízenou příkázáním pohledávky z účtu u peněžního ústavu, resp. tedy uchazeči o zaměstnání se zablokovaným účtem, na něž by měl být příspěvek úřadem práce zaslán.

Jak již bylo Generální ředitelství Úřadu práce ČR informováno, zahájil jsem šetření z vlastní iniciativy v této věci, protože jsem se v rámci vyřizování konkrétního podnětu v minulosti setkal s praxí úřadu práce, kdy důvodem neposkytnutí příspěvku na aktivní politiku zaměstnanosti bylo nařízení exekuce a obstavení účtu žadatele o příspěvek. Konkrétně šlo o příspěvek na zřízení pracovního místa pro osobu se zdravotním postižením za účelem výkonu samostatné výdělečné činnosti.

Mou snahou bylo informovat úřady práce o možnosti poskytnutí příspěvku na aktivní politiku zaměstnanosti i žadatelům v exekuci a o možnosti ochrany příspěvku v takové situaci prostřednictvím návrhu žadatele na částečné zastavení exekuce. Usiloval jsem o zjištění, zda úřady práce v uvedené situaci žadatelům příspěvek poskytují či ne a **zda je poučují o možnosti ochrany příspěvku prostřednictvím návrhu na částečné zastavení exekuce.**

Za tím účelem jsem se obrátil na ředitele a ředitelky jednotlivých krajských poboček Úřadu práce ČR se žádostí o spolupráci při šetření a sdělení, zda úřad práce poskytuje příspěvky na aktivní politiku zaměstnanosti i žadatelům v exekuci se zablokovaným účtem a poučuje je o možnosti ochrany příspěvku prostřednictvím návrhu na částečné zastavení exekuce. Současně jsem požádal o předložení anonymizovaných kopií vyrozumění úřadu práce o zamítnutí žádostí o příspěvky na aktivní politiku zaměstnanosti, u nichž byla důvodem zamítnutí skutečnost, že na účet žadatele je vedena exekuce, za období od 1. ledna 2020 do 30. června 2022. Pokud taková vyrozumění úřad práce nemá, vyzval jsem k upřesnění, zda je to z důvodu, že o příspěvky na aktivní politiku zaměstnanosti nežádali uchazeči, kteří měli exekuci na účet, nebo z důvodu, že takovým uchazečům úřad práce příspěvek poskytl, a odhadem v kolika případech to bylo.

1 Zákon č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů.

Poznatky získané šetřením jsem zamýšlel zobecnit a využít pro své doporučení pro praxi úřadů práce, případně metodické usměrnění Generálním ředitelstvím Úřadu práce ČR. Proto jsem o zahájení šetření krajských poboček Úřadu práce ČR informoval právě i Generální ředitelství Úřadu práce ČR.

Obdržel jsem vyznění Mgr. Zdeňky Cibulkové, ředitelky odboru zaměstnanosti a nepojistných sociálních dávek Generálního ředitelství Úřadu práce ČR, shrnující výstupy jednotlivých krajských poboček. Mgr. Zdeňka Cibulková mě informovala, že krajské pobočky evidují pouze jeden případ, kdy byl uchazeči o zaměstnání poskytnut příspěvek na zřízení společensky účelného pracovního místa za účelem výkonu samostatné výdělečné činnosti, přičemž po jeho vyplacení úřadem práce exekutor příspěvek zablokoval. Úřad práce neměl v době rozhodování o příspěvku informace o nařízení exekuce a obstavení účtu ze strany klienta. Úřad práce zaslal exekutorovi vyjádření, že se jedná o účelově určený finanční příspěvek, přičemž nyní očekává vyjádření exekutora o výsledku „ne/odblokování“ finančních prostředků.

Mgr. Zdeňka Cibulková dále jako poznatek z praxe uvedla příklad krajské pobočky v Liberci z roku 2018, kdy uchazečka o zaměstnání neměla z důvodu exekuce zřízený bankovní účet a žádala o příspěvek na zřízení pracovního místa za účelem výkonu samostatné výdělečné činnosti. Úřad práce žádost posoudil dle platných kritérií k poskytnutí příspěvku (podnikatelský záměr, možnost podpory uchazeče o zaměstnání). Uchazečka o zaměstnání si zřídila účet, úřad práce schválil její žádost a informoval ji o zpracování platby. Po připsání platby na účet žadatelka „vybrala“ příspěvek. Pokud by byl účet exekučně obstaven (případně příspěvek před vybráním zabaven), byl úřad práce připraven komunikovat s exekutorem a řešit nezabavitelnost účelově určeného příspěvku. Dle sdělení krajské pobočky příspěvek pomohl žadatelce nejen k podnikání, které provozuje dodnes, ale také splatit dluhy právě prostřednictvím příjmů z podnikání.

Podle aktuálních vyjádření krajských poboček **nezaznamenalo** Generální ředitelství Úřadu práce ČR kromě individuálního podnětu šetřeného v minulosti veřejným ochráncem práv (na který navazovalo šetření z vlastní iniciativy v této věci) **žádný další případ zamítnutí příspěvku z důvodu nařízení exekuce a obstavení účtu** žadatele o příspěvek. Generální ředitelství Úřadu práce ČR tedy nemá k dispozici požadované kopie vyznění o zamítnutí příspěvku v období od 1. ledna 2020 do 30. června 2022. Obecně lze podle Mgr. Zdeňky Cibulkové konstatovat, že pokud byly podané žádosti zamítnuty, tak pouze z důvodů nesplnění konkrétních podmínek pro poskytnutí příspěvku na aktivní politiku zaměstnanosti dle platných právních předpisů a vnitřních řídicích aktů Úřadu práce ČR, např. z důvodu nedoplatku na pojistném a na penále na veřejné zdravotní pojištění.

Mgr. Zdeňka Cibulková doplnila, že uchazeči o zaměstnání nejsou povinni oznamovat úřadu práce, že mají exekuci nařízenou příkázáním pohledávky z účtu. Tato informace nemusí být úřadu práce před vyplacením příspěvku na účet žadatele známa. Z toho důvodu není možné poskytnout informaci, kolika uchazečům o zaměstnání s nařízenou exekucí a obstaveným účtem poskytl Úřad práce ČR příspěvek v rámci aktivní politiky zaměstnanosti. Tuto informaci nemá Úřad práce ČR k dispozici. Přesto je podle Mgr. Zdeňky Cibulkové Úřad práce

ČR v úzkém kontaktu se zástupci neziskových organizací, které pomáhají klientům s oddlužením.

Mgr. Zdeňka Cibulková uvedla a doložila, že na základě mého šetření požádalo Generální ředitelství Úřadu práce ČR ředitele a ředitelky krajských poboček o postoupení právního výkladu veřejného ochránce práv svým zaměstnancům, kteří tak byli **informováni o možnosti vyjmout účelově určený příspěvek z exekuce formou návrhu na částečné zastavení exekuce. V případě, že bude hodnotící komisi konkrétního úřadu práce známa informace, že žadatelem je uchazeč o zaměstnání s exekucí nařízenou příkázáním pohledávky z účtu u peněžního ústavu, je nutné, aby s ním byla konzultována uvedená možnost ochrany poskytnutého příspěvku na zahájení podnikání prostřednictvím návrhu na částečné zastavení exekuce.** Generální ředitelství Úřadu práce ČR dále připravilo pro žadatele o příspěvek na zřízení společensky účelného pracovního místa za účelem výkonu samostatné výdělečné činnosti, který má exekučně zablokovaný bankovní účet, **informační materiál, který obsahuje poučení o možnosti podat v uvedené situaci návrh na částečné zastavení exekuce.**

Generální ředitelství Úřadu práce ČR tak samo vstřícně přistoupilo ke konstruktivnímu řešení situace, což velice vítám, a výše zmíněná přijatá opatření považuji za dostatečná. Věřím, že najdou uplatnění v praxi, a příspěvky na aktivní politiku zaměstnanosti tak budou moct více naplnit svůj smysl a uchazeči o zaměstnání si s jejich využitím budou moct obstarat dostatečné prostředky obživy a potažmo také splatit svůj dluh (jak ostatně potvrdila i zmíněná praxe krajské pobočky v Liberci).

Šetření krajských poboček Úřadu práce ČR tak končím v souladu s ustanovením § 17 zákona o veřejném ochránci práv. O ukončení šetření informuji rovněž ředitele a ředitelky krajských poboček Úřadu práce ČR.

Děkuji za spolupráci.

S pozdravem

JUDr. Stanislav Křeček v. r.
veřejný ochránce práv
(dopis je opatřen elektronickým podpisem)